

Beslisnota voor het college

Datum 1 september 2025

Onderwerp Onteigening gronden voor HS TenneT Berkummerbroekweg
Versienummer 1

Portefeuillehouder Dorrit de Jong

Samenvatting

In het kader van de versterking en uitbreiding van het bovenregionale elektriciteitsnetwerk, is TenneT voornemens het hoogspanningsstation Hessenpoort aan de Berkummerbroekweg/Hessenweg in Zwolle fors uit te breiden. Dit is onderdeel van het zogeheten energiecluster bij Hessenpoort. Het traject loopt al een langere periode (7 jaar) en als gemeente volgen wij dit actief in samenwerking met buurgemeente Dalfsen. De gemeenten hebben hun bestemmingsplannen gewijzigd om de uitbreiding van het hoogspanningsstation mogelijk te maken. Deze zijn inmiddels in werking getreden. Om te kunnen starten met de bouw heeft TenneT nog grond nodig van particulieren. TenneT is al lange tijd in gesprek met de betreffende eigenaren om de benodigde grond minnelijk te verwerven. Dit is tot op heden niet gelukt. TenneT heeft de gemeenten nu gevraagd om het verwervingsproces te ondersteunen door het instrument van onteigening ten behoeve van TenneT in te zetten. Als het niet lukt om minnelijk te verwerven dan kan TenneT de gronden via onteigening alsnog verwerven. Gemeenten hebben er belang bij dat de uitbreiding wordt gerealiseerd. Gemeenten hebben zich bereid verklaard om het instrument van de onteigening ten behoeve van TenneT in te zetten onder voorwaarde dat de rekening voor de hiervoor te maken kosten bij TenneT neergelegd kan worden.

In de voorliggende samenwerkingsovereenkomst (sok) zijn de gemaakte afspraken over het kostenverhaal vastgelegd. Daarnaast zijn ook afspraken gemaakt over de onteigeningsprocedure en de rol- en taakverdeling tussen TenneT en de gemeenten in deze procedure (bijlage 1). Als de samenwerkingsovereenkomst is getekend wordt de onteigeningsprocedure opgestart.

Financiële gevolgen

Betreft doel 615 Een passend grondbeleid
Begroting wijzigen Nee
Budgetnummer

Bijlagen

- Samenwerkingsovereenkomst TenneT - Gemeente Zwolle

Openbaarheid

Openbaar
 Geheim

Ontwerp besluit

Het college besluit:

Datum 1 september 2025

1. In te stemmen met het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst tussen TenneT TSO B.V. en gemeente Zwolle inzake de onteigeningsprocedure ten behoeve van TenneT voor de realisatie van uitbreiding van het hoogspanningsstation Zwolle Hessenpoort.

De Burgemeester wordt voorgesteld te besluiten:

2. Volmacht te verlenen aan Maarten Veeger (AO energietransitie) om de bijgevoegde Samenwerkingsovereenkomst met bijlagen te ondertekenen.

Collegebesluit d.d.:

- Conform
- Gewijzigd
- Aangehouden
- Teruggenomen

Datum 1 september 2025

Inleiding

In het kader van de versterking en uitbreiding van het bovenregionale elektriciteitsnetwerk, is TenneT voornemens het hoogspanningsstation Hessenpoort aan de Berkummerbroekweg/Hessenweg in Zwolle fors uit te breiden. Dit is onderdeel van het zogeheten energiecluster bij Hessenpoort. Het traject loopt al een langere periode (6 jaar) en als gemeente volgen wij dit actief in samenwerking met buurgemeente Dalfsen. In beide gemeenten is inmiddels het bestemmingsplan gewijzigd om de uitbreiding mogelijk te maken. De bestemmingsplanwijziging is inmiddels in werking getreden. Voor de realisatie van het hoogspanningsstation moet TenneT grond van particulieren aankopen. TenneT is al lange tijd in gesprek met de betreffende eigenaren over de verwerving van de gronden. Tot op heden heeft dit (nog) niet tot overeenstemming geleid. Het hangijzer is de prijs. Om de verwerving een stap verder te brengen heeft TenneT het verzoek neergelegd bij de gemeenten om medewerking te verlenen aan een onteigeningsprocedure. De bedoeling is om dit als parallel traject in te zetten. Gedurende de procedure lopen de gesprekken tussen TenneT en de grondeigenaren gewoon door.

Het verzoek van TenneT is op 31 maart 2025 besproken met de wethouders. Ambtelijk hebben wij het advies gegeven om het instrument in te zetten. De gemeente heeft immers zeker met de beoogde ontwikkelingen in de stad er belang bij dat de uitbreiding van het hoogspanningsstation er komt.

Het gaat in dit project om twee onteigeningsprocedures, één in Zwolle en één in Dalfsen. De gemeenten trekken samen op waarbij Zwolle de coördinatie op zich heeft genomen richting TenneT. De afspraken over kostenverhaal, onderlinge rol- en taakverdeling en de hieraan gekoppelde planning zijn vastgelegd in de bijgevoegde samenwerkingsovereenkomst (bijlage 1). Er is ambtelijke overeenstemming over de concept samenwerkingsovereenkomst. Wij adviseren het college om in te stemmen met de overeenkomst.

Beoogde ontwikkeling

Het huidige station bestaat uit 3 onderdelen: een 380 kV, een 220 en een 110 kV station, inclusief aansluitingen op het bestaande net van Enexis. De ontwikkeling waar nu aan gewerkt wordt bestaat uit de realisatie van een nieuw 110 kV station, inclusief filterbanken en terreinontsluiting, ten noorden van de Berkummerbroekweg en een uitbreiding van het bestaande 380 kV station in zuidelijke richting en (voor een klein deel) in oostelijke richting. Hierna is de invoeding- en afnamenetcongestie opgelost in het verzorgingsgebied van dit 110 kV station (noordelijk deel Zwolle en forse deelgebieden in de gemeente Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland). Daarnaast is hierna de hoofdinfrastructuur van TenneT toekomstbestendig gemaakt op het netvlak 220 en 380 kV.

De oostelijke uitbreiding (380 kV) komt deels op grondgebied van Dalfsen terecht en wordt voorzien van een grondwal. In de toekomst zijn ook plannen om het bestaande 110 kV station te verplaatsen en uit te breiden richting het zuidwesten van het plangebied (binnen Zwols grondgebied). Ook deze uitbreiding is al meegenomen in het bestemmingsplan. Daarnaast wordt de bestaande bovengrondse 380 kV inlissing (op grondgebied van Dalfsen) vervangen door een nieuwe bovengrondse 380 kV inlissing op het bestaande net. Tot slot wordt er langs de provinciale weg N340, uit oogpunt van veiligheid, een scherm gerealiseerd van 400 meter lang, 0,3 meter breed en 2 meter hoog. Dit scherm komt deels op grondgebied van Zwolle en deels op grondgebied van Dalfsen.

Landschappelijke inpassing

De uitbreiding van het hoogspanningsstation wordt landschappelijk zorgvuldig ingepast, zowel op grondgebied van Zwolle als op grondgebied van Dalfsen. Hierin wordt ook de benodigde bos- en

Datum 1 september 2025

watercompensatie meegenomen. De grondwal zorgt ervoor dat het zicht op het station grotendeels wordt ontnomen en heeft tevens een veiligheidsfunctie.

Figuur landschappelijke inpassing en uitbreiding hoogspanningsstations

Kader

- [Vastgesteld bestemmingsplan](#) Buitengebied Hessenweg – Berkummerbroekweg t.b.v. uitbreiding hoogspanningsstation TenneT

Beoogd effect

Heldere afspraken met TenneT over de inzet van het instrument onteigening ten behoeve van TenneT om de uitbreiding van hoogspanningsstation op de locatie de Hessenweg – Berkummerbroekweg mogelijk te maken en de kosten die de gemeente hiervoor maakt te kunnen verhalen op TenneT.

Argumenten

1.1. Onteigening t.b.v. uitbereiding TenneT nodig om uitvoerbaarheid bestemmingsplan te garanderen

In september 2024 is het bestemmingsplan t.b.v. de uitbreiding van het hoogspanningsstation Hessenweg-Berkummerbroekweg vastgesteld door de gemeente en inmiddels in werking getreden (nog niet onherroepelijk). De gemeente moet instaan voor de uitvoerbaarheid van dat plan. Het plan is alleen uitvoerbaar als TenneT de inpassing kan realiseren. Voor de realisatie moet TenneT gronden van particuliere eigenaren aankopen. Over de aankoop van de gronden is TenneT al enige tijd in gesprek met de grondeigenaren. Tot op heden heeft dit niet geleid tot overeenstemming. Om TenneT te ondersteunen bij de grondverwerving kan de gemeente het instrument van onteigening inzetten.

Datum 1 september 2025

In de afgelopen periode hebben wij met TenneT gesproken over de (voorbereiding van de) onteigeningsprocedure, het verhalen van de kosten bij TenneT en de onderlinge rol- en taakverdeling in de onteigeningsprocedure. Ook is in beeld gebracht voor welke percelen een onteigeningsprocedure nodig is. De uitkomst van de voorbereidende gesprekken zijn vastgelegd in de voorliggende samenwerkingsovereenkomst (bijlage 1). Op basis van deze overeenkomst heeft de gemeente een inspanningsverplichting om onteigeningsprocedure op te starten en de bestuurlijke besluitvorming hiervoor voor te bereiden.

1.2. Helderheid over rollen, taken en planning bij en voor de onteigening

De gemeenten hebben met TenneT afgesproken dat TenneT de onteigeningsstukken zal voorbereiden en klaarmaken zodat de gemeenten dit in procedure kunnen brengen. De gemeente Zwolle en Dalfsen trekken samen en gelijk op in de onteigeningsprocedure. Om te borgen dat de procedure goed wordt doorlopen stemmen wij op cruciale momenten de voortgang af met de huisadvocaat van Zwolle. In de samenwerkingsovereenkomst leggen wij afspraken vast over rol- en taakverdeling en risico's. De insteek van de gemeenten is dat TenneT het risico voor welslagen van onteigeningsprocedure draagt. TenneT levert de inhoudelijk stukken aan en de gemeente begeleidt het administratieve deel van de procedure (besluitvorming binnen de gemeente) en de bekrachtigingsprocedure. TenneT is verantwoordelijk voor de schadeloosstellingsprocedure die volgt nadat de rechter de onteigeningsbesluiten van de gemeente heeft bekrachtigd.

1.3. Kosten van gemeenten worden verhaald op TenneT

Met TenneT is afgesproken dat de kosten (ambtelijke inzet en inhuur advocaat) van de gemeenten worden vergoed. De afspraken over de door TenneT te betalen kostenvergoeding zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

De facturering naar TenneT loopt via Zwolle en de te ontvangen gelden lopen via de administratie van Zwolle en worden onderling verrekend. De planning is dat vanaf september wordt gestart met de (voorbereidingen van de) onteigeningsprocedure.

Alternatieve mogelijkheden

Alternatieve mogelijkheid is het niet aangaan van de samenwerkingsovereenkomst. Dit ontraden wij echter, omdat zonder de samenwerkingsovereenkomst niet duidelijk is wie wat doet binnen de onteigeningsprocedure en de gemeente(n) de kosten die zij maakt voor de onteigeningsprocedure niet kan verhalen op TenneT. Als TenneT een aanvraag indient voor een onteigeningsprocedure moet de gemeente die namelijk in behandeling nemen.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Over het opstellen van de samenwerkingsovereenkomst heeft geen participatie plaatsgevonden. Dit is een afspraak tussen twee partijen waar derden niet in gekend hoeven te worden.

In het kader van de onteigeningsprocedure worden betreffende grondeigenaren geïnformeerd over de stappen die benodigd zijn. Dit vindt in de vervolgstappen plaats.

Communicatie

Er vindt geen communicatie plaats over het aangaan van de Sok.

Datum 1 september 2025

Financiën

De kosten die de gemeente maakt voor de onteigeningsprocedure worden op basis van de samenwerkingsovereenkomst verhaald op TenneT. Dit wordt in de begroting verwerkt bij de eerstvolgende bestuursrapportage.

Risico's

Aan het afsluiten van de samenwerkingsovereenkomst kleven geen risico's. Wel is de kans aanwezig dat in de komende periode, parallel aan het doorlopen van de onteigeningsprocedure, er tot overeenstemming wordt gekomen over minnelijke verwerving van de gronden. Het risico is in dat geval dat gemeente kosten heeft gemaakt die niet bij TenneT in rekening gebracht kunnen worden. Dit risico is beheersbaar omdat in de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat de eventuele kosten die tot dat moment zijn gemaakt, dan worden verrekend tussen TenneT en gemeente Zwolle.

Wel wijzen wij erop dat wij voor het volgen van de planning afhankelijk zijn van TenneT als initiërende partij. Daarnaast kent de onteigeningsprocedure overlap met de periode dat er gemeenteraadsverkiezingen zijn. Dit kan ertoe leiden dat benodigde college- en/of raadsbesluiten pas later mogelijk zijn dan nu in de planning rekening mee is gehouden.

Vervolg

Het tijdstip waarop TenneT een aanvraag doet voor het nemen van een onteigeningsbeschikking ten behoeve van TenneT wordt afgestemd. Dit zal vermoedelijk in het najaar (oktober) zijn. Vanaf dat moment gaat de onteigeningsprocedure lopen. Over de stappen in de onteigeningsprocedure informeren we de gemeenteraad, mede in het licht van de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen (maart 2026). Het vaststellen van de uiteindelijke onteigeningsbeschikking is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Grofweg ziet dit er als volgt uit:

1. Concept aanvraag TenneT ter toetsing Kenniscentrum	augustus 2025
2. Aanvraag door TenneT voor onteigeningsbeschikking	okt. 2025
3. Ontwerp onteigeningsbeschikking vaststellen door gemeenten (collegebesluit, raadsbrief)	okt. - nov.2025
4. Ter inzagelegging ontwerp onteigeningsbeschikking	nov.- dec. 2025
5. Definitieve onteigeningsbeschikking door gemeenten (raadsbesluit)	jan.- april 2026
6. Bekrachtigingsprocedure onteigening bij rechtbank	april 26 – jan. 2027
7. Bekrachtigingsprocedure in geval hoger beroep	jan. – aug. 2027

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.